

Kateřina Cajthamlová

Abece moderního rodiče

VYŠEHRAĐ

Copyright © MUDr. Kateřina Cajthamlová, 2017

ISBN 978-80-7429-913-1

OBSAH

Úvod	13
Poděkování	14
Altruismus a ambice rodičů ve výchově	17
Altruismus – zájem o blaho ostatních	17
Rodičovské i dětské ambice	21
Shrnutí	31
Bezpečí a boule na těle i na duši	33
Co jsou „bezpečné“ hranice aneb škála vnímání bezpečí a nebezpečí	33
Bezpečí dítěte od početí do dospělosti	36
Shrnutí	49
Citová výchova, sebecit a soucit se sebou samým	51
Jak rozumět pocitům a jak si povídat o pocitech	51
Oblasti citlivého i citového vztahu k sobě samotným	54
Citová výchova – snaha porozumět cizím pocitům	63
Shrnutí	67
Domov a domácí práce – dospívání do dospělosti	69
Tvorba domova je práce – co vše obnášejí „domácí práce“?	69
Proč to vlastně všechno děláme? Co je „normální“?	78
Shrnutí	80

Ekologie, ekonomie, estetika a etika ve výchově dětí	81
Proč vlastně tato čtyři témata?	81
Ekonomicky od početí do dospělosti	86
Estetika – oblast žádoucí i problematická	89
Etická výchova jako mravní princip nikoli pouhá „morálka“	91
Shrnutí	96
Frustrace a co s ní, fantazie a filozofie	99
Frustrace aneb „život je nespravedlivý“	100
Fantazie jako obrana i nebezpečí	105
Filozofické či duchovní vzdělávání, víra	108
Shrnutí	111
Góly a fair play	113
Proč vlastně sportovat?	113
Různé typy sportů podrobněji	117
Shrnutí	126
Hádky a rozchody anebo raději hovory a rozборы	127
Potřebujeme rozhovory?	127
Co vše je třeba k vedení klidného rozhovoru	128
Typy rozhovorů	131
Pravidla vedení rozhovorů	134
Shrnutí	148
Chování, zejména takzvané slušné	151
Co se dítě může naučit v rodině	152
Základní klíče a hesla „slušného chování“	152
Představování (se) ve společnosti	154
Schopnost nesoudit a neodsuzovat	156
Slušné chování vůči cizímu majetku, kultuře, normám a zvykům	156
Rozpoznávání manipulace a kontramaniplativní techniky	159
Shrnutí	162
Inteligence, instinkty a internet	163
Užitečné instinkty – nástroje pro přežití a rozšíření druhu	163

Umělá inteligence a internet jako nové sociální prostředí	176
Shrnutí	179
Já dítěte a rodiče	181
Proč se zabývat svým „já“?	181
Vědomí vlastního „já“ – důvěra, úcta a láska k sobě	183
Zkoumání vlastního „já“ – pocitů, jednání, myšlenek a slov	193
Shrnutí	197
Kritické myšlení, kontexty a kouzla komunikace	199
Komunikace a její kouzla a pravidla	199
Kritické myšlení a nekritické podléhání cizím vlivům a myšlenkám	205
Kontext a jeho význam pro dospělé i děti	207
Shrnutí	211
Laskavost a láska hory přenáší	213
Láska k dětem, láska k rodičům	216
Laskavost – mírná a moudrá i trpělivá – pátá podoba lásky	217
Shrnutí	220
Máma, maminka – emoční základ rodiny	223
Vřelost a stálost rodiny – podmínka zdárného vývoje dítěte	223
Emancipace a feminismus	225
Co potřebuje dítě od matky?	228
Co potřebuje matka od svého bezprostředního okolí?	229
Mateřské typy a „druhy“ v současném světě	234
Shrnutí	237
Nuda	239
Co to je „nuda“ a jaké má příčiny?	239
Zahánění nudy	241
Důsledky nudy	242
Škálování nudy	245
Nuda v dětském věku	246
Shrnutí	249

Obřady a tradice, oslavy, odpouštění	251
Proč vlastně slavit a odpouštět?	251
Obřadnost a tradice	253
Oslavy	259
Odpouštění, omluvy a smiřování	261
Shrnutí	266
Pohádky, příběhy, poradenství a psychoterapie	267
Pohádky a příběhy	267
Duchovní vedení a poradenství – bezpečné i nebezpečné formy vlivu	272
Psychoterapie	277
Shrnutí	280
Rodina a její funkce, role členů rodiny v různých typech rodin	283
Definice pojmu „rodina“ a její funkce	283
Rodina v proudu věků, příbuzní	284
Rodiny a rodinné vztahy pod lupou	287
Rodiny pouze s jednou rodičovskou osobou mající dítě ve výhradní péči	294
Rodinné modely náhradní adoptivní péče	297
Rodinné modely homosexuálních párů a osob trpících transsexualitou	300
Subjektivní postavení dítěte v rodině	302
Generační konflikt	309
Shrnutí	314
Spolužáci a sousedé aneb spolupráce, nebo soupeření?	315
Dobré sousedství – klidný život „na svém“	315
Spolužáci či spoluhráči – „sousedé“, které si nevybíráme	317
Jak si vybrat „dobré sousedství“?	321
Rodiče jako sousedé, věřitelé nebo zaměstnavatelé – výhody i rizika	324
Shrnutí	330

Škola a výchovné instituce, náhradní výchovná prostředí a šikana	333
Škola a vzdělávací instituce	334
Náhradní výchovná prostředí nad rámec školní výuky	336
Další výchovná prostředí	340
Shrnutí	346
Tátové	349
Co obnáší pojem táta, tatínek, otec rodiny	349
Co potřebuje táta od partnerky a dětí?	354
Typy otců, tátů a tatínků	355
Shrnutí	358
Umění a učení	361
Lidové a přírodní umění – písničky, básničky a hudba přírody	361
„Velké“ umění – divadelní představení, opera a balet, loutky a výstavy	363
Učení a zájem	364
Shrnutí	373
Vlastenectví	375
Vlast jako naše společné kulturní prostředí, vlastenectví	375
Shrnutí	377
Zdraví a závěr života	379
Jak si udržet a zlepšit zdraví	379
Zdravotní krize a model smířování se s nevyhnutelným	386
Závěr života: umírání a smrt	387
Sebevražda jako extrémní a zbytečné „řešení“, vražda vlastního „já“	388
Shrnutí	392
Použitá literatura	393

TÁTOVÉ

Moderní manžel je muž, který už jako hoch dělal vždy to, co chtěli jeho rodiče; který později udělal to, co chtěla manželka; který dnes dělá to, co chtějí jeho děti a který patrně nikdy nebude moci dělat to, co by chtěl sám.

ART BUCHWALD

Co obnáší pojem táta, tatínek, otec rodiny

Přestože žijeme ve společnosti s teoreticky rovným postavením muže a ženy, rodičovstvím zjistíme, že stále existují „tradiční“ ženské a mužské postoje, reakce, způsoby, kompetence a rozdělení rolí.

Otec je v naší sice demokratické, ale stále poněkud patriarchální kultuře většinou ten, kdo je „hlavou rodiny“ vůči vnějšímu světu. Vyjednává například s řemeslníky, jedná s úřady, ale také ochotně a odvážně opravuje pokazené stroje a techniku v domácnosti i bojovně chrání a brání rodinu proti vnějšímu světu. Milovaný táta a partner si hraje a sportuje s dětmi, nosí nákupy (protože je silnější než žena), vymýšlí program na dovolenou. Seznam toho, jak může táta pomáhat mamince a dětem s tím, s čím si nevedí rady, je dlouhý a pro každou rodinu obsahuje trochu jiné položky.

V rozhovorech s velmi nezávislými a samostatnými ženami, které zvažují mateřství a hledají partnera a později i otce „svých“ dětí, často slyším: „Měl by být silnější než já, abych se měla o koho opřít.“ Co to vlastně znamená? Muži jsou vybaveni větším množstvím svalů, většími plícemi a srdcem, mají jinou kožní citlivost i jiné propojení jednotlivých struktur v mozku než ženy, snáz zapomínají a lehčeji překračují hranice „možného“ než ženy. Muži jsou důležitými partnery žen při výchově i učení dětí. Bez mužů nejde počít dítě. Muži jsou podstatní a nenahraditelní v rodině stejně jako ženy a dnes víc přebírají některé úlohy maminek a žen. Zamysleme se tedy nyní nad současnou úlohou muže v roli otce v rodině.

K ČEMU JE V RODINĚ DOBRÝ TATÍNEK?

Chápající partner. V první řadě by otec měl být milujícím partnerem své ženy a matky svých dětí. Měl by v ideálním případě být člověkem, který „té své“ rozumí, chápe její pocity, zná ji a respektuje. Však se říká: šťastná matka – šťastné děti – šťastná rodina. Pocit spokojenosti a štěstí je ale velmi komplexní pojem. Platí, že „člověka šťastného od nešťastného liší osobní rozhodnutí být šťastný“.

Nezáleží příliš na hmotném bohatství, důležité je bohatství pocitové. Samozřejmě i moderní muži mají své pocity, starosti, trápení i radosti. I táta a partner chce sdílet svůj život a myšlenky se svými blízkými. Chce cítit, že je bezpodmínečně milován, a chce zažívat úspěch i v otcovské roli.

Otec, který miluje a ochraňuje svou ženu a je citlivým posluchačem jejích starostí, bude pravděpodobně stejně citlivý vůči svým dcerám a dobrým příkladem vztahu k ženám pro syny. Teorie praví, že tomu muže učí jeho vlastní rodiče a sourozenci. Praxe ukazuje, že se tomu lze i doučit.

Hrdina dětí. Ve vztahu k dětem bývá táta ten, se kterým děti zažívají dobrodružné situace, kterých by se maminka mohla bát, a „tak jí o tom raději neřekneme“. Táta dokáže poradit, jak se bránit a jak bojovat, vysvětlí klukům, jak se chovat k holčičkám, dcerám pomůže vysvětlit chování kluků. Synovi vyrobí luk a dceři pochválí účes a šaty do tanečních. Táta sdílí, vysvětluje, učí a chválí i motivuje.

Milující táta si také popovídá s dceřiným nápadníkem a pochválí jí ho – a jednou ji třeba doprovodí k oltáři. Otec je postojovým vzorem pro své syny, učí je sebeovládání, soutěží s nimi a nechává je občas vyhrát, ale také soudí pře mezi nimi a stojí na straně své partnerky. Také někdy kárá poklesky svých dětí nebo ve škole na rodičovských schůzkách vysvětluje, proč dítě nenapsalo domácí úkol.

Tam, kde se partneři dohodnou a dobře si rozdělí kompetence, děti přesně vědí, s čím chodit za maminkou a s čím za tátou. A to je úlevné pro každého z rodičů i pro děti samotné.

Díky schopnosti mužů „vypnout a zamyslet se“ ve stresové situaci může být táta i smiřovatelem sporů tehdy, když maminka panikaří a je emočně nevyrovnaná či pod vlivem svých ženských hormonů.

Potřebuje být muž otcem a manželem?

V současnosti lze pozorovat různé typy mužských postojů k založení vlastní rodiny a početí potomstva. Opět mi dovoluňte trochu nadsázky v popisu „typů otců“, s nimiž jsem se během své praxe i v rodinách přátel a známých setkala. Tady jsou:

Muži, kteří se žení brzy a brzy jsou otcem se často do této situace dostanou z několika důvodů. Nejčastějším je **nechtěné těhotenství partnerky** a nátlak ze strany jedné či obou rodin na manželství „v zájmu nenarozeného dítěte“. Tuto situaci nepovažuji za šťastnou. Nejsou-li si partneri jisti, že rodinu založit chtějí, mohou být později zklamáni rozdílným vývojem svých osobností pod tlakem situace. Často se v prvním roce po svatbě manželství rozpadá.

Další možností je **touha muže osamostatnit se a založit rodinu jako důkaz dospělosti**. Někdy mladý pár žije u rodičů jednoho z nich a rodina naléhá „těšme se na vnoučata“. Je-li svazek partnerů láskyplný a vřelý, případně je rodina věřící, mohou být tyto sňatky dlouholeté a šťastné. Od mladého otce vyžaduje tato situace schopnost rodinu zajistit i osobnostní zralost a stálost ve vztahu. Mladí lidé, kteří mají společné koníčky, zkušenosti ze vztahů nebo se s budoucím partnerem znají od mládí a sami vyrůstali v harmonické rodině, i v tomto věku věku dokážou založit rodinu, která přetrvá i krize osobního vývoje obou partnerů. Častější variantou, bohužel, je závislost mladých na rodičích i společné bydlení, což může vést k mezigeneračním rozporům a rozpadu mladé rodiny.

Otec typu „další dítě“ bývá osobnostně méně vyzrálý, někdy na vlastní matce závislý muž jakéhokoli věku. Takový nezralý muž na sebe v rodině strhává pozornost, vyžaduje péči manželky či partnerky, soupeří s dětmi o její pozornost a bývá na ženě i hmotně závislý. Tento typ mužů bývá „poslední možností“ ženy, která se rozhodla pro mateřství a nemá jiného vhodného partnera. Mateřské typy žen se o takového muže před početím dítěte plně starají a hýčkají ho, tolerují jeho nedostatky (nezřídka i různé závislosti) v přesvědčení, že se muž svatbou nebo otcovstvím změní.

Po narození dítěte bývá takový muž zklamán poklesem zájmu partnerky, může vyvolávat konflikty a vynucuje si její pozornost.

V poslední době jsou i **otcové, kteří zplodí dítě se starší zajištěnou ženou v nezávazném partnerství** a přechodně či trvale žijí pak s ní a dítětem ve společně pronajímaném nebo partnerčině bytě. Starší žena může takovému muži „nahrazovat matku“, což může být brzdou rozvoje osobnosti mladíka, vztah může vést i k rozkolům při matení rolí v rodině. I zde existují výjimky, takový pár se musí jen vyrovnávat s názory okolí.

Muži, kteří se nežení a nechťejí děti, mohou mít řadu důvodů – finanční problémy z předchozího života (zadlužení, podnikání), které na partnerku a rodinu nechťejí přenášet, nechuť ke sňatku, věří ve svobodné vztahy nebo jim chybí stálost. Častým případem je ženatý muž, který má děti ve střídavé péči a potřebuje partnerku „k dětem“. Touží-li milenka takového muže po dítěti, může její těhotenství „bez souhlasu partnera“, svazek narušit. Muž je vnímá jako „porušení pravidel“ a důvod k rozchodu.

Někteří rozvedení muži odmítají uzavřít po špatných zkušenostech další manželství a vytvářejí pak komplikované modely vztahů s více ženami. Jako otcové mohou sice „fungovat“ pro děti dobře, mohou k nim mít i vřelý vztah, problematicky však tuto situaci nese předchozí manželka i nová partnerka. Může se cítit „ženou dvě“ a soupeřit s manželkou takového muže. Na situaci většinou doplácí děti z obou vztahů, které nemusí vnímat toto prostředí jako bezpečné a stabilní, případně mohou žárlit na novou partnerku tatínka. Záleží na osobnosti všech zúčastněných, jak takové komplikované a nepřehledné vztahy zvládnou.

Ve své praxi jsem zažila zajímavý případ velmi úspěšného muže, který měl s několika ženami celkem osm dětí. Všechny jeho partnerky se znaly a dělily se o péči o „společné“ děti. Tento model soužití byl kupodivu stálý, ale vyžadoval, aby se všechny partnerky cítily rovnoprávné vůči tomuto muži. V podstatě se jednalo o spolupracující harém bez větších třenic. Výhodou pro tuto „velkou rodinu“ byla dětská skupina dětí různého věku, které se vnímaly jako sourozenci a děti stejného táty a všechny ženy – i matku – označovaly křestními jmény. Podobný model je například v rodinách Mormonů (církve pocházející z Utahu, USA), kde podmínkou takového mnohoženství je uzavřít sňatek s každou z žen a zajistit všem stejnou životní úroveň. Každá z žen většinou obývá svůj dům se svými dětmi.

Muži, zakládající rodinu v pozdním věku mívají obavy z rozpadu dalšího manželství. Někdy třeba sami zažili neurovnané vztahy ve své vlastní původní rodině nebo komplikovaný rozchod. Volí dlouho život svobodných, věnují se profesnímu rozvoji či koníčkům a dávají přednost přechodným vztahům. Zamilují-li se nebo partnerka si přeje dítě, mohou jí „vyhovět“ a oženit se až ve vyšším věku.

Tito otcové se o děti starají v různé míře a jsou někdy pro ženy vlastně určitou pojistkou a hmotným zajištěním v mateřství. Vzhledem k tomu, že hormonální funkce a tvorba spermií u muže vyhasíná daleko později než hormonální a generická funkce u ženy i díky možnostem umělého oplodnění, může takový muž zplodit děti i v pokročilém věku. Jeho dětem může být pak stejně let jako jeho vnoučatům z různých vztahů.

Všechny tyto varianty mohou probíhat bezproblémově a nenarušit vývoj dětí, pokud jim taková (byť volná) rodinná skupina poskytuje vřelost, jednotnost a důslednost rodičů ve výchově. Výhodou také bývá, pokud děti vnímají otcovu stálost vůči jejich matce. Hůře se vyrovnává se situací rodina partnerky, ale tam, kde se na takovém uspořádání všichni shodnou a vyhovuje jim, nelze nic namítat.

Na rozdíl od manželského soužití, kde děti vnímají chlad mezi partnery či tajené nevěry jednoho nebo obou, jsou vřelé a pevné, byť manželstvím „neposvěcené“ vztahy lepším prostředím pro děti.

ÚKOLY TATÍNKA (NEBO OTCOVSKÉ OSOBY) V RODINĚ

Bez ohledu na rodinné uspořádání otec v rodině funguje, pokud splňuje následující role:

Zástupce. Zastupuje matku ve tvorbě režimu a v péči o dítě nepřítomné či nemocné ženy.

Jednatel, rytíř a sponzor. Uspadňuje rodině kontakt s vnějším světem, chrání ji před konflikty s okolím, jedná s úředníky a institucemi. Finančně zajišťuje chod rodiny buď výhradně, nebo více v době, kdy má matka menší příjmy – v době jejího těhotenství či mateřské dovolené.

Přítel. Vytváří láskyplné a vřelé prostředí slovy i postoji vůči partnerce i dětem. Komunikuje „mužským způsobem“ – doteky, pohledem, výrazy tváře i mužským tónem řeči.

Vzor a učitel. Dává dětem obou pohlaví mužský názor na svět a rozumovou a citovou oporu mužské bytosti. Pomáhá jim řešit problémy a spory s mužskou částí světa, vysvětluje projevy mužského těla (změna chlapce v muže). Seznamuje děti s „mužským světem“ a uvádí je do něj i usnadňuje kontakt s mužskou částí příbuzenstva, s kamarády, s učiteli.

Otec, rádce a profesionál. Ukazuje dětem v rodině otcovskou a partnerskou roli svými postoji. Radí při výběru partnera dcerám a upozorňuje na vlastnosti partnerek synů, uvádí také děti do tajů své profese, zasvěcuje je do politiky, učí je zákonným normám, vysvětluje jim smysl řádu.

Smiřovatel, dobrodruh a trenér. Řeší konflikty mezi dětmi navzájem i mezi matkou a dětmi. Tátové jsou různí, ale častěji pomáhají řešit věci s odvahou, kladou důraz na sebeovládání, disciplínu, otužování, fyzickou i slovní sebeobranu a pravidla. Táta předává dětem mužskou tradici svého rodu, učí je „mužským pracím“, jimiž jsou fyzicky náročné činnosti, někdy vysvětluje dětem obou pohlaví boj a mužské sporty. Seznamuje děti s dobrodružstvím, podporuje schopnost řešit situace riskantně i s humorem, nadhledem a odstupem, ukazuje dětem galantní chování k ženám.

Partner. Umožňuje a usnadňuje dětem láskyplný kontakt s matkou a ukazuje jim svou lásku k ní a jí jako respektu a úcty hodnou ženu. Je k ní loajální a radí se s ní o svých starostech, sdílí radosti.

Strážce. Vyvažuje vliv otce své partnerky a jejich mužských příbuzných na chod rodiny či program. Hájí bezpečí a klid v rodině, inspiruje svým postojem nadhled, odstup a kritické myšlení.

Co potřebuje táta od partnerky a dětí?

Muž, stejně jako žena, potřebuje smysl života, lásku a respekt i úctu svých blízkých. Nejvíce ale muže motivuje důvěra, úcta a ocenění těch, o něž se stará a které chrání. John Gray v knize *Muži jsou z Marsu, ženy z Venuše* i v dalších navazujících knihách upozorňuje na to, že muž je nejzranitelnější ve chvíli, kdy zapomněl nebo chyboval. Muži mají svou hrdost, ale také svědomí. Láskyplný milující táta si velmi vyčítá, když selže nebo se domnívá, že selhal. Potřebuje vědět, že se nic nestalo a že mu rodina věří.

To, co nejvíc potřebuje táta, tatínek, otec i taťka, je rodina, která ho chápe a spoléhá na něj. Muži nemluví o svých pocitech, dokud se to v rodině nenaucí, spíš jednájí nebo přemýšlejí o tom, co dělat.

Mužský mozek pracuje analyticky lépe v klidu a o samotě. Rozhovory vedou muži jen tehdy, mají-li o čem a mají-li vše rozmyšleno. Vliv testosteronu na mozek muže ho vede k větší odvaze tváří v tvář riziku, může ho ale svést i k impulzivité, které pak může později, o samotě, trpce litovat.

Soužití mužů a žen je nyní velmi těsné a každodenní. Po dlouhou historii vývoje lidského druhu tomu ale bylo jinak. Muži mohou být unaveni každodenním kontaktem s komplikovanými pocity žen a s přelétavými i intenzivními projevy a zájmy dětí. Je-li muž unaven, vypne, aby sám sebe ochránil i aby ochránil i své milované před svou nervozitou, pocity frustrace či zlosti.

Muž potřebuje mužskou společnost a čas sám pro sebe, aby získal jistotu a klid. Tam, kde žena řeší své trápení pocitovým rozhovorem, tam se muž potřebuje izolovat, zamyslet a soustředit se. A v tom mu někdy ženy i děti brání. Táta a partner zkrátka potřebuje chápající a ohleduplné prostředí. Pak je schopen, ochoten a šťastný, když může nasadit své síly pro druhé a prokázat své schopnosti.

Muž potřebuje být sám sebou a jako takový být přijat a milován. A tomu učí svou partnerku i děti.

Typy otců, tátů a tatínků

Také typy tatínků jsou různé. Opět si zde dovolím trošku nadsázky a rozdělím i tatínky do poněkud přehnaných a záměrně zjednodušených typů. I táta v realitě může plynule přecházet z jednoho typu do dalšího nebo v sobě spojovat typů několik.

Otec sportovec. Může se jednat o sportovce aktivního, který pořádá pro celou rodinu sportovní výlety a akce, sportem partnerce i dětem naplňuje každou volnou chvíli a vymýšlí sportovní dovolené zaměřené na jeho zájem. Takový otec, pokud si vybere podobně zaměřenou partnerku a s ní ani s dětmi nesoutěží ve sportovních výkonech, je pro rodinu

velmi vítanou osobou. Je-li ale sportovcem „pasivním“ a sleduje sportovní zápasy jen v televizi nebo jako divák, může tím rodinu i obtěžovat.

Otec vědec či spisovatel. Takový typ muže bývá pohlcen svou prací a rodině věnuje někdy jen poděkování na stránkách své knihy. Muži, kteří jsou oddáni své práci, mohou být i láskyplní otcové, postojový vzor oddanosti vlastní práci nebo „slavnými předky“. Pro rodinu však většinou nemají příliš čas. Vyberou-li si k sobě matku ochraňující či služebnou, jejich rodina běží bezchybně i bez jejich přítomnosti. U jiných typů matek vznikají problémy ze strany ženy, která se cítí bez opory a trpí.

Otec vládce. Klasický patriarchální model otce, který kontroluje a ovládá veškeré dění v rodině. Může vést rodinný podnik, budovat rodinný dům nebo autoritativně rozděluje práci a chová se k ostatním členům jako k podřízeným – pak může snižovat pocit sebeúcty a sebedůvěry ostatních členů rodiny. V laskavé formě je to moudrý klidný muž, na nějž se rodinní příslušníci obracejí ve věcech sporů, o radu nebo pro finanční či jinou pomoc. Takový otec bývá vnímán rodinou jako opora a skála, a nemanipuluje-li z pozice diktátora či „dobrého rádce“, je milován, obdivován a respektován.

Otec pečovatel, citový. Tento typ emocionálního muže si většinou vybírá partnerku, která rodinu finančně zajistí i bez jeho příspěvku. Rád pečuje o děti, někdy i volí nástup na „otcovskou“ dovolenou místo matky a věnuje se dětem a své tvorbě či profesi doma. Děti nemusí být vnímán jako slabší partner, pokud ho partnerka ctí a respektuje. Bývá milován a často děti inspiruje k vlastní tvorbě.

Otec kulturní a společenský, politik. Tímto typem otce bývá diplomat nebo výkonný umělec, který děti v útlém věku seznamuje s kulturou, vede je k poslechu a provozování klasické hudby, případně ke studiu historie a politiky. Pořádá-li pro rodinu tematicky zaměřené výlety za kulturou či historií, bývá pro všechny přínosem, pokud svůj přístup nepřehání. Důležité je, aby byl matce oporou a byl gentlemanem vůči ní i ostatním členům rodiny. Plní-li sliby, dodržuje úmluvy, je stálý a spolehlivý a spory řeší diplomaticky, je darem. Problém nastává, není-li pro pracovní vytížení doma.

Otec generál. Typ muže zvyklého armádní službě často zavádí i v rodině „kasárenský režim“. Vede děti k pořádku a sportu, kontroluje plnění úkolů a úklid ve skříni i šuplících, vyžaduje seznamy domácích prací a rodinný program vyvěšený na nástěnce. Jeho rodina je zvyklá se často stěhovat podle toho, kam otce služba zanes. Dcery vychovává jako muže a syny jako vojáky. Může být ale velmi laskavým kamarádem a oddaně bojuje za svou rodinu. Jeho děti často volí po jeho vzoru kariéru ve státní službě – u policie, letectva nebo v armádě.

Otec podnikatel je, podobně jako otec vědec, v rodině vlastně málo přítomný. Bývá v práci dlouho do noci, někdy rodinu vidí jen zřídkka, protože se věnuje hlavně práci a vydělávání peněz. Svou nepřítomnost doma „nahrazuje“ drahými dárky a luxusní dovolenou, při změnách na trhu a burze ale občas zkrachuje a musí si vypůjčit na další provoz podniku v širší rodině. Nemá-li přítulnou sekretářku a dlouhé „pracovní porady“, může rodinu dobře zajistit a odkázat jí velké jmění. Občas ale střídá manželky i rodiny stejně jako luxusní vozy a místa pobytu.

Otec ekologický a přírodní. Tento typ muže zaměřeného na přírodu často rodinu stěhuje daleko od města, do přírody, kde staví ekologické pasivní bydlení. Šetří energii nebo ji získává ze slunce či z vody, pěstuje bioprodukt, věnuje se práci na poli nebo chová užitková zvířata. Stravuje se vegansky či raw stravou nebo dalšími alternativními typy výživy a stejně jako matka podobného typu odmítá léky a technologie. Nejedná-li se o fanatika, může děti přirozenou formou vychovat k respektu k přírodě a naučit je žít nezávisle na civilizaci – se stejnými riziky, jaká zmiňují u matky ekologické.

Otec veselý a přátelský. Takový tatka rád pořádá večírky či grilování, zve sousedy i příbuzné na četné oslavy a vymýšlí hromadné akce. Je skautským vedoucím nebo turistickým průvodcem, hrává na kytaru, rád zpívá i vaří. Nebrání se být na rodičovské dovolené, s dětmi staví sněhuláka, chodí na školní akademie i hraje na dvorku kuličky a staví autodráhu v dětském pokoji. Manželce nosí květiny a rád se stará o zahrádku i trávníky v celém okolí domu. Přispívá na charitu a stará se o nemocné příbuzné. Pro rodinu je požehnáním, nemá-li sklon k alkoholu a neprotahuje-li večírky do noci.

Otec estét a systematik. Tento otec vyžaduje ve všem systém, kontroluje kvalitu úklidu, řadí účtenky do šanonů a srovnává knihy v knihovně podle témat a autorů nebo šroubky v dílně podle velikosti. Netrpí-li obsedantně-kompulzivní poruchou a neterorizuje ostatní svým systémem, vnáší do rodiny řád i důslednost a učí tomu i děti. Tento typ otce pěstuje v dětech estetické cítění, učí je pravidlům a svým postojem je může vést i k pořádku, k víře či filozofii. V dospělosti mu děti bývají vděčné za to, že je naučil systematickosti a nemusejí hledat účtenky či smlouvy, které někam založily.

Otec tradiční a kutil či sběratel. Tento muž je zručný, rád fyzicky pracuje a většinou se realizuje v dílně nebo při stavbě a údržbě domu. Je dětem vzorem v péči o dům, v opravách a kutilství či sběratelství, nebývá ale příliš sdílný. Děti z něj přesto cítí lásku a oddanost k rodině přetvořenou v činnosti, kterými se pro rodinu i ze svého zájmu zabývá. Pokud své hobby přehání a neúčastní se rodinných událostí, může nakonec působit stejné problémy jako otec v rodině nepřítomný.

Rodina je organismus osobitý, kde se jednotlivé osobnosti členů vzájemně ovlivňují a všichni spolu vyvíjejí. Výhodou je rodina harmonická, kde se osobnosti rodičů i dětí doplňují ve společném sdílení.

Shrnutí

Je-li tatínek vřelý, stabilní a vychovává děti v pocitu bezpečí a důsledně, je každý táta správný a inspirativní. Čím víc různých postojových vzorů v rodině či širším příbuzenstvu děti mohou pozorovat a sdílet, tím větší výběr mají pro svou osobní volbu a volbu vzoru. Táta, tatínek, otec či taťka je zkrátka v rodině stejně důležitý jako maminka. Nenechte se „vytlačit“ z rodiny a zkuste si všechny role, které otcovství nabízí. Můžete si tak vyřešit bolesti z vlastního dětství a získat medaile, které nikdo jiný nedostane. Otcovstvím dospějete v muže, který má důvěru i lásku svých dětí a partnerky.

V současném světě volných vztahů a rozvodů trpí často muži svým odloučením od dětí mlčky a zdánlivě bez emocí. Někdy naopak vášnivě bojují o své právo vychovávat své potomky a mít na ně vliv. Otcové mají

stejně citlivou duši jako matky, jsou schopni silné dlouholeté lásky a péče jako ženy. Na rozdíl od žen ale neumějí tolik komunikovat o svých citech, ale raději se vyjadřují činností.

Podívejte se, milí tátové, do kapitoly Máma a maminka a položte si podobné otázky, jež kladu ženám. Šťastný, optimistický a oddaný muž je pro rodinu stejným požehnáním jako veselá, trpělivá a laskavá žena. OBA jsou zapotřebí a mohou výrazně posílit i oslabit pocit bezpečí a souměřitosti svých blízkých. Ženy potřebují otce svých dětí a děti potřebují tátu. Váš život bude bohatší a získáte úspěch i slávu, které pouhé povolání či vědecké tituly muži málokdy nabízejí.

- Být tátou je objevná cesta za sebou samým, překonávání vlastních mezí, smyslem života i výzvou.
- Rodina je pro muže inspirací, motivací i příležitostí soutěžit sám se sebou. S humorem a nadhledem spokojeného táty se dětem lépe poznává a objevuje svět, řeší problémy i opravují chyby.
- Učte se být laskavým tátou, odpouštějícím trenérem svých potomků i milujícím partnerem jejich mámy. Stojí za to být tátou, pánové!

Kateřina Cajthamlová

ABECEDA MODERNÍHO RODIČE

Foto na obálce: fotobanka 123rf.com

Typografie Vladimír Verner

Vydalo nakladatelství Vyšehrad, spol. s r. o.,

v Praze roku 2017 jako svou 1686. publikaci

Vydání první. AA 19,93. Stran 400

Odpovědná redaktorka Marie Váľková

Vytiskla Těšínská tiskárna, a. s.

Doporučená cena 348 Kč

Nakladatelství Vyšehrad, spol. s r. o.,

Praha 3, Víta Nejedlého 15

e-mail: info@ivysehrad.cz

www.ivysehrad.cz

ISBN 978-80-7429-913-1